

CZU 351.9:334

ASPECTE DEFINITORII ALE CONTROLULUI DE STAT ASUPRA ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR

Tatiana CIOBANU

doctor în drept, Universitatea de stat din Moldova, FRIȘPA

Economia de piață se poate înlăptui numai prin respectarea și aplicarea legilor, ceea ce presupune un control permanent, sistematic și bine organizat în toate compartimentele vieții economice și sociale și la toate nivelurile. Trebuie de subliniat că, controlul se exercită asupra tuturor membrilor societății, indiferent de poziția socială și forma de organizare.

Inițial controlul a avut un rol strict confirmativ, urmărindu-se respectarea legalității, regulii de către subiecții controlați și aplicarea măsurilor care se impun pentru intrarea în legalitate, în conformitate. De menționat că, controlul a căpătat noi aplicații și îmbunătățiri odată cu lărgirea sferei sale de aplicare prin ideea de eficientizare a activității, care nu ar fi fost posibilă fără îndrumarea metodologică de specialitate. Prin urmare, actualmente, controlul este un fenomen complex, care se dorește a fi nu doar conformativ și coercitiv, ci și factor de eficientizare.

Termeni-cheie: control de stat, activitate de întreprinzător, control administrativ, inspecție de stat, risc, monitorizare, antreprenoriat.

DEFINITIVE ASPECTS OF STATE CONTROL OVER ENTREPRENEURSHIP ACTIVITY

The market economy can be achieved only by observing and enforcing the laws, which implies a permanent, systematic and well-organized control in all compartments of economic and social life and at all levels. It should be emphasized that control is exercised over all members of society, regardless of social position and form of organization.

Initially, the control had a strictly confirmatory role, aiming at the observance of the legality, the rule, by the controlled subjects and the application of the measures required for the entry into legality, in accordance. It should be mentioned that the control gained new applications and improvements with the extension of its scope through the idea of streamlining the activity, which would not have been possible without the specialized methodological guidance. Therefore, control is currently a complex phenomenon, which is intended to be not only compliant and coercive, but also an efficiency factor.

Keywords: state control, entrepreneurial activity, administrative control, state inspection, risk, monitoring, entrepreneurship.

Identificarea problemei de cercetare. Potrivit Concepției controlului de stat în Republica Moldova, controlul de stat este un element necesar în activitatea economico-financiară a societății, o verigă a procesului de dirijare a statului, având ca obiectiv principal respectarea și executarea întocmai a legislației, în același timp, servind și ca mijloc de asigurare a realizării drepturilor omului [12]. Obiecte ale controlului de stat pot fi organele administrației de stat (centrale), organele administrației publice locale, persoanele fizice și juridice, care desfășoară activitate economico-financiară.

Pe de alta parte, însăși administrația exercită multiple și variate forme de control în afara ei, asupra persoanelor fizice și juridice, a altor subiecte de drept public sau privat, organizații guvernamentale sau neguvernamentale, contri-

buind la asigurarea unei cunoașteri temeinice a modului în care sunt respectate și realizate prevederile actelor normative restabilind, după caz, legalitatea încălcată în cele mai diverse sectoare ale activității social-economice.

Controlul extern specializat este realizat de către autoritățile administrației publice, instituțiile publice și organele special constituite prin lege, care au atribuții de control, la nivel central și local, în cele mai diverse domenii și sectoare de activitate (financiar, sanitar, protecția muncii, comerț etc.) [14, pag.64].

Spre deosebire de controlul ierarhic, controlul extern specializat nu este înlăptuit de organe ierarhice superioare, ci de alte organe administrative. De aici, susține profesorul I. Iovănaș, decurg două consecințe importante: acest control nu se extinde asupra întregii activități

a organelor controlate, ci numai asupra anumitor aspecte precis determinate și care se încadrează în specificul activității organului de control; organul controlat nu este subordonat organului de control, iar dreptul de control nu este subînțeles, ci trebuie prevăzut expres de lege [16, pag.114].

În Republica Moldova, în funcție de natura juridică și, respectiv, de subordonarea organelor de control, controlul administrativ specializat poate fi exercitat de: a) inspecțiile și inspectoratele de stat din cadrul ministerelor, respectiv, ale organelor administrației publice locale; b) organele special constituite pentru control.

Un loc important în sistemul controlului de stat îl ocupă Inspecțiile speciale de control de stat, care au menirea de a activa ca organe intermediare într-o arie specială. Scopul principal al inspec-

țiilor de stat constă în acordarea aportului calificativ, organizatoric și tehnic la obiectele controlului, de a înlătura și a exclude în viitor abaterile care au fost constatate. Inspecțiile de stat au dreptul de a da indicații obligatorii la iveală în termenii stabiliți de ele.

Conform opiniei profesorului A. Iorgovan, controlul administrativ de specialitate exercitat prin intermediul inspectoratelor și, respectiv, inspecțiilor de stat este un control de legalitate sub toate aspectele actelor administrative, inclusiv al oportunității [15, pag.460]. Acesta se exercită din oficiu sau la sesizarea unor organe de stat, organizații nestatale (publice sau private) sau a cetățenilor. Inspecțiile de stat au ca rațiune fundamentală de a fi asigurată respectarea normelor legale în activitatea organelor administrației de stat din diferite sectoare ale administrației (comerț, sănătate, protecția muncii, calitatea produselor și serviciilor, disciplină în construcții, ape, turism, prețuri, finanțe, metrologie etc.). Pentru aceasta ele sunt învestite cu atribuții de control. Unele dintre aceste organe ale administrației de stat au și alte genuri de atribuții, strâns legate de atribuțiile de control ale legalității, cum ar fi: avizarea efectuării unor lucrări; eliberări de autorizații; efectuarea de cercetări și expertize.

Actualitatea temei cercetate. Din punct de vedere al asigurării principiului legalității în domeniul activității antreprenoriale, respectarea legislației de către autoritățile executive și funcționarii acestora rămâne o problemă acută. După cum arată analiza aplicării legii, încălcările cerințelor legii din diferite motive subiective și obiective se găsesc deseori în activitățile acestor organe. Punerea în aplicare a măsurilor de control cu încălcarea cerințelor legii poate duce la pierderi de proprietate și non-proprietate pentru o persoană juridică sau un antreprenor individual sub

formă de penalități, recuperarea arieratelor, suspendarea activității, pierderea venitului, derogarea reputației afacerii și alte consecințe adverse.

În acest context este necesară consolidarea și perfecționarea instituției controlului atât sub aspectul de organizare, cât și sub aspectul cuprinderii și extinderii acestuia în economie, deoarece fără un sistem eficient de control, dezvoltarea deplină a antreprenoriatului și, în consecință, întreaga economie a țării în ansamblu este imposibilă. În mecanismul reglementării statului a activității antreprenoriale, controlul ca unul dintre mijloacele unei astfel de reglementări are un rol semnificativ datorită necesității de a asigura, în primul rând, interesele publice ale statului, precum și de a proteja drepturile entităților de afaceri în implementarea măsurilor de control. În această privință, se poate susține că problema creării unui mecanism eficient de control al statului în domeniul afacerilor este o sarcină importantă a statului.

Antreprenoriatul este esențial pentru creșterea oricărei economii. Iar antreprenorii au nevoie de sprijin atât din surse interne, cât și externe: din partea membrilor familiei, instituțiilor și guvernelor. În caz contrar, visele lor nu se vor materializa niciodată.

Scopul și sarcinile articolului. Pentru a-și atinge obiectivul de a deveni o țară dezvoltată, Republica Moldova are nevoie de antreprenoriat. Controlul de stat în domeniul activității antreprenoriale este un sistem de verificare și monitorizare a conformității de către organizațiile comerciale și non-profit cu cerințele actelor de reglementare în cadrul activității antreprenoriale.

Conținutul de bază al articolului. În conformitate cu prevederile Legii nr.131 din 18.06.2012 controlul de stat reprezintă orice formă de verificare, revizie, audit, evalua-

re și/sau analiză exercitată de către un organ de control, cu scopul de a constata respectarea legislației și de a verifica unele fapte relevante pentru domeniul de control al organului în cauză, la fața locului și/sau prin solicitare directă de la persoana controlată a documentației și a altei informații prin poștă, inclusiv prin poșta electronică sau prin telefon, informație pe care aceasta, în virtutea legii, nu este obligată să o ofere periodic [1]. Totodată, nu se consideră control de stat (în sensul prezentei legi) solicitarea informației de către organul de control fără efectuarea unei vizite la fața locului, dacă această informație este indispensabilă pentru planificarea controalelor în baza criteriilor de risc, conform metodologiei aferente domeniului de control, și este deținută de persoana supusă controlului. Iar în timpul desfășurării controlului, organul de control poate solicita doar informația care este obligatorie de a fi deținută și acordată conform legii de către persoana supusă controlului.

Controlul, mai ales, public, asupra activităților antreprenorilor este necesar pentru a respecta principiile activității economice. Potrivit profesorului Мартемьянов B.C., controlul ca modalitate de expunere publică este „stabilirea obligației organelor de stat și a administrațiilor locale de a respecta și, în anumite cazuri, de a verifica starea de lucruri a antreprenorului și, în cazuri adecvate, de a lua măsurile adecvate” [13, pag.194].

Legea federală din 26 decembrie 2008 nr. 294-Ф3 cu privire la protecția drepturilor entităților juridice și antreprenorilor individuali în implementarea controlului de stat și a controlului municipal, definește controlul de stat ca activitate a organelor autorizate ale puterii de stat vizând prevenirea, detectarea și reprimarea încălcărilor de către persoane juridice, managerii acestora și alți oficiali, antreprenori individuali, reprezentanții autorizați

ai revendicărilor, stabilite prin legi federale și alte acte juridice de reglementare ale Federației Ruse adoptate în conformitate cu acestea, legile și alte norme prin actele juridice satisfăcătoare ale entităților constitutive ale Federației Ruse (cerințe obligatorii), prin organizarea și desfășurarea inspecțiilor persoanelor juridice, întreprinzătorilor individuali, adoptarea măsurilor prevăzute de legislația Federației Ruse pentru a suprima și/sau elimina consecințele încălcărilor identificate, precum și activitățile acestor organe de stat autorizate pentru monitorizarea sistematică a executării cerințelor obligatorii, analiza și prognozarea stării de îndeplinire a cerințelor obligatorii la desfășurarea activităților persoanelor juridice, antreprenori individuali [17].

Potrivit Concepției controlului de stat, la baza organizării controlului de stat în Republica Moldova se află un șir de principii: legalitatea relațiilor organelor de control cu entitățile controlate; inadmisibilitatea intervenției organelor de control în activitatea operativă a entităților controlate; inevitabilitatea responsabilității entităților controlate, aplicării de sancțiuni factorilor de decizie, în caz de încălcare a legislației; obligativitatea păstrării tainei persoanei, secretelor de stat, de serviciu sau secretelor comerciale; colaborarea între organele de control în exercitarea atribuțiilor.

Astfel, controlul de stat asupra activității antreprenoriale este exprimat prin activitățile organelor de stat corespunzătoare și ale funcționarilor acestora; este legat indisolubil de alte funcții ale statului; pătrunde în toate sferele vieții statului, direcționându-le în albia dreptului și ordinii. Controlul, pe de o parte, este un element integrant al guvernării, o parte integrantă a tuturor tipurilor de muncă, iar pe de altă parte, este o formă de activitate a statului independentă

funcțional în domeniul dreptului antreprenorial. Organul de control este în drept să efectueze controlul asupra persoanei supuse controlului doar în cazul când sunt întrunite cumulativ următoarele cerințe, prevăzute expres de lege, privind: dreptul organului de control de a efectua controlul; cazurile, limitele și durata controlului.

Având angajamentul de a crea un mediu de afaceri mai bun, Republica Moldova a implementat un șir de reforme ale cadrului de reglementare a activității de întreprinzător în vederea stimulării competitivității economiei naționale. Procesul reformei mediului de afaceri a fost lansat prin implementarea Legii nr.424-XV din 16 decembrie 2004 privind revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător [5] și a fost continuat prin implementarea Legii nr.235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător [4].

Astfel, reforma cadrului de reglementare a reușit, într-o anumită măsură, să simplifice interacțiunea dintre întreprinderi și stat în diferite domenii, cum ar fi înregistrarea noilor afaceri, autorizarea, licențierea, controlul de stat etc. Unele autorități, cum ar fi Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Serviciilor Publice au implementat noi procese care implică modalități inovatoare de interacțiune cu sectorul privat, utilizând tehnologiile informaționale.

Pentru o reformă cu succes a domeniului vizat, au fost aprobate Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător pentru anii 2013-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia în anii 2016-2017 [10].

Potrivit strategiei menționate, acțiunile în domeniul controlului de stat urmează a fi direcționate spre schimbarea abordării – de la controale universale de rutină la

cele bazate pe evaluarea riscului. Totodată, Strategia stabilește un șir de indicatori de rezultat, inclusiv în domeniul controlului de stat, pentru a măsura progresul în vederea atingerii obiectivelor trasate: reducerea numărului de controale/inspecții de stat cu cel puțin 20% până în 2015 și cu cel puțin 40% până în 2020.

Totodată, Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător pentru anii 2013 - 2020, prevede un șir de acțiuni menite să contribuie la atingerea obiectivelor stabilite, inclusiv în domeniul controlului de stat: modificarea legislației în vigoare pentru optimizarea funcțională și instituțională a organelor publice cu funcții de control, în vederea reducerii poverii asupra agenților economici (indicator de performanță – reducerea controalelor cu cel puțin 15% până în 2017).

Astfel, în domeniul controlului de stat, eforturile vor fi direcționate spre schimbarea abordării – de la controalele universale de rutină la cele bazate pe evaluarea riscului, ceea ce va asigura reducerea intervenției statului în activitatea sectorului privat. Astfel, controlul de stat îi vor fi supuse doar întreprinderile care prezintă un risc sporit pentru societate, mediu, veniturile publice și alte bunuri publice. Aceste măsuri vor reduce corupția și povara administrativă asociate acesteia.

Începând cu anul 2013, principiile și procedurile de organizare și efectuare a controlului de stat asupra activității de întreprinzător au fost unificate într-un singur act legislativ, obligatoriu pentru toate autoritățile/instituțiile publice, care au dreptul să inițieze și să desfășoare controlul, Legea nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător [2], având ca prevederi conceptuale de bază următoarele: delimitarea mai clară a domeniilor de control pentru toate organele im-

plicate în controlul de stat, inclusiv retragerea dreptului de a iniția controale pentru o serie de instituții care se dublează; stabilirea unei liste exhaustive a organelor care au drept de control și de a acorda mandat de control (iniția controlul); impunerea efectuării planurilor de control în mod transparent, limitări în timp a planurilor date și obligativitatea avizării planurilor de control la Cancelaria de Stat; impunerea obligativității analizei riscurilor în stabilirea planurilor de control; determinarea unor criterii stricte în privința posibilității de inițiere a controalelor inopinate.

Având în vedere cerințele Legii nr.131 din 08.06.2012, a fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr. 147 din 25 februarie 2013 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, care ulterior a fost înlocuită prin HG nr. 464 din 23.05.2018 pentru aprobarea Regulamentului privind ținerea Registrului de stat al controalelor [6]. Scopul Regulamentului constă în sporirea transparenței acțiunilor de control prin furnizarea către toate persoanele interesate a informațiilor aferente controalelor efectuate de organele de control, asigurarea realizării atribuțiilor Cancelariei de Stat de monitorizare a controalelor, precum și garantarea respectării Legii nr.131/2012.

În conformitate cu actele normative în cauză, Cancelaria de Stat a fost abilitată cu atribuții de autoritate de monitorizare a controalelor de stat asupra activității de întreprinzător și asigurarea aplicării principiilor și mecanismelor prevăzute în actele respective.

Ținând cont de aceste competențe legale, precum și în scopul punerii în aplicare a prevederilor legislației în vigoare, Cancelaria de Stat a elaborat și lansat sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al controalelor”, care reprezintă o soluție informativă

utilizată ca suport pentru automatizarea procesului de planificare și derulare a controalelor de stat asupra activității de întreprinzător.

O altă etapă importantă a fost aprobarea, prin Hotărârea Guvernului nr. 694 din 05 septembrie 2013, a Metodologiei generale de planificare a controlului de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei criteriilor de risc (înlocuită ulterior prin HG nr. 379 din 25.04.2018) [8], unde Cancelaria de Stat a fost desemnată ca instituție responsabilă pentru acordarea asistenței metodologice organelor de control în elaborarea metodologiilor sectoriale. Astfel, au fost elaborate și aprobate douăzeci de metodologii sectoriale, iar, începând cu trimestrul IV al anului 2014, instituțiile de control au început planificarea controalelor de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei criteriilor de risc.

Totodată, pentru asigurarea executării atribuțiilor legale de monitorizare a controalelor de stat, la 24 iulie 2014 în structura Cancelariei de Stat a fost instituită o subdiviziune interioară nouă – Serviciul monitorizarea controalelor de stat – funcțiile căreia, la etapa inițială, au fost delegate Direcției generale coordonarea politicilor, asistenței externe și reforma administrației publice centrale.

Este necesar de a menționa că Guvernul a lansat în anul 2016 procesul de reformare a administrației publice în Republica Moldova. În acest sens a fost aprobată Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020 [9], care include un Plan de acțiuni pe anii 2016-2018 [11]. Această Strategie urma a fi implementată în câteva etape cu referință la administrația publică centrală și administrația publică locală. Reforma a început cu optimizarea numărului de ministere și autorități publice, urmată și de reformarea agențiilor publice, care este în proces de realizare.

În contextul dat, notăm și refor-

ma sistemului controlului de stat asupra activității de întreprinzător în Republica Moldova, scopul căreia este diminuarea poverii administrative asupra mediului de afaceri, eliminarea situațiilor de abuz, eficientizarea și transparentizarea controlului de stat.

Această reformă se desfășoară deja în câteva etape, și anume:

- etapa I – adoptarea Legii 230 din 23.09.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la 28.10.2016;
- etapa II – adoptarea Legii 185 din 21.09.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la 27.10.2017;
- etapa III – reorganizarea organelor de control (septembrie – noiembrie 2017);
- etapa IV – revizuirea regulamentelor de organizare și funcționare a organelor de control create sau, după caz, aprobarea unor regulamente noi (decembrie 2017 – iulie 2018);
- etapa V – aprobarea cadrului normativ secundar privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Astfel, în scopul creării condițiilor favorabile pentru dezvoltarea mediului de afaceri, al optimizării legislative și instituționale a controalelor asupra activității de întreprinzător, Parlamentul a adoptat Legea nr. 18 din 04 martie 2016 privind moratoriul asupra controlului de stat [3]. Moratoriul a fost instituit inițial pentru o perioadă de trei luni, fiind apoi extins pentru încă trei luni. Prelungirea moratoriului a fost perioada de tranziție pentru implementarea acestei reforme.

Legislația menționată propune o abordare complexă, care presupune aplicarea și implementarea unor măsuri și mecanisme îndreptate spre maximizarea transparenței controlului de stat, eficientizarea lucrului inspectorilor, disciplinarea acestora și demotivarea practicilor de abuz, se pune accent pe contro-

lul planificat, precum și aplicarea unui sistem electronic unic de înregistrare a documentelor aferente controlului de stat.

Pentru asigurarea implementării dispozițiilor legale referitoare la Registrul de stat al controalelor, s-a considerat oportun ca instituirea Registrului să fie realizată în două etape. La prima etapă a fost creat temporar un portal guvernamental al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător (www.controale.gov.md) în care se regăsește baza de date electronică a Registrului, și anume: informația cu privire la controale planificate din graficele controalelor planificate, întocmite și aprobate de organele de control; informația cu privire la controale planificate efectuate și rezultatele acestora; informația cu privire la controale inopinate efectuate și rezultatele acestora.

Ulterior, la a doua etapă, în baza portalului www.controale.gov.md a fost creat Sistemul informațional automatizat Registrul de Stat al Controalelor, deoarece versiunea anterioară a acestuia nu mai corespunde rigorilor legale [7]. Acesta este instituit ca o platformă informatică comună, care interacționează cu Registrul de stat al unităților de drept și cu alte registre relevante și prevede automatizarea evidenței controalelor efectuate și furnizarea tuturor informațiilor aferente controalelor.

De asemenea, prin Hotărârea Guvernului nr. 464 din 23.05.2018 a fost aprobat modelul unic al planului anual al controalelor, delegației de control și cel al procesului-verbal de control, care au fost plasate pe portalul www.controale.gov.md, pentru a fi utilizate de către organele de control și persoanele supuse controlului.

Implementarea acestei reforme va contribui atât la transparentizarea acțiunilor organelor de control în cadrul controalelor de stat asupra activității de întreprinzător, cât și la diminuarea subiectivismului

la planificarea, efectuarea și înregistrarea controalelor de stat, iar, în final, vom avea un sistem optim de control de stat al activității de întreprinzător – sistem bazat pe metoda analizei criteriilor de risc. Acest fapt va asigura efectuarea controlului de stat în limita necesităților obiective, diminuând maxim posibil influența și abuzul inspectorilor și al organelor de control.

În concluzie, în vederea remedierii lacunelor și problemelor în procesul de desfășurare a controalelor de stat și identificării soluțiilor pentru edificarea unui sistem eficient și transparent al controlului de stat asupra activității de întreprinzător au fost implementate modificări și completări esențiale ale legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, cât și a cadrului conex și secundar, rezultatele cărora le vom simți peste un anumit timp.

Implementarea modificărilor legislative va avea un impact pozitiv asupra mediului de afaceri, care va fi exprimat prin sporirea investițiilor, majorarea numărului de întreprinderi fiabile motivate să implementeze inovații, capabile să creeze noi locuri de muncă atractive, creșterea volumului producției, asigurarea productivității înalte și producerea mărfurilor competitive orientate spre export.

Bibliografie

1. Legea nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 181-184, art. 5953 din 01.08.2012;
2. Legea nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 181-184 din 01.08.2012;
3. Legea nr. 18 din 04.03.2016 privind moratoriul asupra controlului de stat. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 79-89 art. 150 din 01.04.2016;
4. Legea nr.235-XVI din

20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 126-130, art.627 din 11.08.2006

5. Legea nr.424-XV din 16.12.2004 privind revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.1-4 art.16 din 07.01.2005

6. Hotărârea Guvernului nr. 147 din 25.02.2013 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 41, art. 182 din 27.02.2013 (abrogată prin HG nr. 464 din 23.05.2018);

7. Hotărârea Guvernului nr. 464 din 23.05.2018 pentru aprobarea Regulamentului privind ținerea Registrului de stat al controalelor. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 167-175, art. 515 din 25.05.2018

8. Hotărârea Guvernului nr. 694 din 05.09.2013 cu privire la aprobarea Metodologiei generale de planificare a controlului de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei criteriilor de risc. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 133-141, art. 421 din 13.09.2013 (abrogată prin HG nr. 379 din 25.04.2018);

9. Hotărârea Guvernului nr. 911 din 25.07.2016 pentru aprobarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 256-264, art. 1033 din 12.08.2016;

10. Hotărârea Guvernului nr.1021 din 16.12.2013 cu privire la aprobarea Strategiei reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător pentru anii 2013-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia în anii 2016-2017. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 297-303, art. 1129 din 20.12.2013

11. Hotărârea Guvernului nr.1351 din 15.12.2016 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pe anii 2016-2018 pentru implementarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 459-471, art. 1452 din 23.12.2016;

12. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 189-XIII din 19.07.1994 cu privire la Concepția

controlului de stat în Republica Moldova. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 6 din 22.09.1994

13. Bălan E. Instituția de drept public. București: Editura ALL BECK, 2003. 178 p.;

14. Iacob I., Chiper N. Controlul exercitat asupra administrației publice: esență, forme, obiective și efecte. În: „Administrarea publică”, nr. 4, Chișinău 2017, p. 59-68;

15. Iorgovan A. Tratat de drept administrativ. Vol. II. București: ALL BECK, 2002, 640 p.;

16. Iovănaș I. Drept administrativ. Vol. II. Arad: Servo-Sat, 1997, 278 p. Citat de Iacob I. în Controlul exercitat asupra administrației publice: esență, forme, obiective și efecte. În: „Administrarea publică”, nr. 4, Chișinău 2017, p. 59-68;

17. Федеральный закон N294-ФЗ от 26.12.2008 о защите прав юридических лиц и индивидуальных предпринимателей при осуществлении государственного контроля (надзора) и муниципального контроля. Accesibil pe internet: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_83079/

CZU 343.137

СПЕЦИАЛЬНЫЕ ПРОЦЕДУРЫ УГОЛОВНОГО ПРЕСЛЕДОВАНИЯ И СУДЕБНОГО РАЗБИРАТЕЛЬСТВА В СВЯЗИ С ПРИЗНАНИЕМ ВИНЫ ОБВИНЯЕМЫМ: НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ТЕОРИИ, ПРАКТИКИ И ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Д. МИЛУШЕВ

доктор права, конференциар университетар, Европейский университет Молдовы

И. БЕЖЕНАРЬ

докторант, Европейский университет Молдовы

În articol se tratează câteva aspecte ale teoriei, practicii, aplicării și reglementării legale a două proceduri speciale: acordul de recunoaștere a vinovăției și judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, ca noi instituții juridice pentru dreptul procesual penal al Republicii Moldova.

Cuvinte-cheie: *Optimizarea procedurilor penale; examinarea cauzelor penale în cadrul procedurii generale; proceduri speciale în procesul judecării cauzei; acord de recunoaștere a vinovăției; judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; compromis rezonabil și avantajos reciproc; procedura simplificată în procesul de urmărire penală.*

The article considers some aspects of the theory, practice of application and legal regulation of two special procedures of criminal proceedings: with a plea agreement and a trial based on evidence collected at the stage of criminal prosecution as new to the criminal procedure law of Moldova legal institutions.

Keywords: *Optimization of criminal proceedings; consideration of criminal cases according to the General procedure; special trial procedures; plea agreement; trial based on evidence collected at the stage of criminal prosecution; reasonable and mutually beneficial compromise; simplified procedure.*

Постановка проблемы. В молдавской науке уголовно-процессуального права специальные процедуры уголовного преследования и судебного разбирательства рассматриваются чаще всего в общем, как часть, как правовые институты отрасли уголовно-процессуального права, что вполне естественно для начального периода их применения. В настоящее время данные правовые институты нуждаются в продолжении исследования в сравнительном плане, с точки зрения эффективности их применения и совершенствования их правового регулирования.

Целью настоящей работы

является исследование проблем теории, повышения эффективности практики применения и совершенствования правового регулирования двух специальных процедур уголовного преследования и судебного разбирательства в связи с признанием обвиняемым своей вины: с соглашением о признании вины и судебного разбирательства на основании доказательств, собранных на стадии уголовного преследования.

Изложение основных положений. Рассмотрение уголовных дел по общей процедуре в суде первой инстанции включает несколько последовательно осу-